

Životní a existenční minimum

Vlastimil Beran

Brno

19. 10. 2017

Smysl, účel, náplň podle zákona č. 110/2006 Sb.

- **životní minimum** je minimální hranicí peněžních příjmů fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb
- **existenční minimum** je minimální hranicí příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití
 - Existenční minimum nelze použít u nezaopatřeného dítěte, u poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let.
- životní minimum ani existenční minimum nezahrnuje nezbytné náklady na bydlení

Základní přístupy:

- princip přímého stanovení minimálních příjmově-výdajových normativů jednotlivých složek spotřeby a jejich souhrnů
- princip vymezení minimálních příjmově-výdajových standardů na základě minimalizačních rozborů empiricky zjišťovaných příjmů a vydání dosahovaných u předem vymezených typů domácností a osob v nich žijících
- **Realita nejčastěji představuje kombinaci obou principů v různých poměrech!**

Datová základna:

- hlavní zdroj: Český statistický úřad Statistika rodinných účtů – spotřební vydání podle CZ-COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose)
- další zdroje: jednorázová šetření Českého statistického úřadu (např. šetření o nákladech na výchovu a výživu dětí) a data Ministerstva práce a sociálních věcí z oblasti nepojistných sociálních dávek

Minimalizace vydání na výživu

- poslední stanovení výživových dávek bylo v roce 1990
- Společnost pro výživu ČR a Ústav zemědělské ekonomiky a informací
- referenční hodnoty pro příjem živin DACH (Společnost pro výživu střeoevropských zemí – Německo, Rakousko, Švýcarsko) – podobné klimaticky

Náklady na potraviny a nápoje u skupiny: ŽENY 19-64 LET			Náklady na potraviny a nápoje u skupiny: MUŽI 19-64 LET		
(spotřebitelské ceny - průměr roku 2010)			(spotřebitelské ceny - průměr roku 2010)		
Potravinová skupina	Ženy 19-64 let		Potravinová skupina	Muži 19-64 let	
	množství kg/rok	náklady Kč/rok		množství kg/rok	náklady Kč/rok
Maso hovězí	4,4	677,90	Maso hovězí	4,2	643,89
Maso vepřové	4,2	401,51	Maso vepřové	6,0	568,96
Vnitřnosti	2,6	143,18	Vnitřnosti	0,5	27,11
Drůbež	3,9	220,35	Drůbež	4,4	247,89
Masné výrobky a konzervy	2,5	326,26	Masné výrobky a konzervy	2,2	310,31
Ryby a rybí výrobky	2,4	329,12	Ryby a rybí výrobky	5,1	706,45
Mléko konzumní polotučné	53,6	846,25	Mléko konzumní polotučné	46,4	732,33
Sýry celkem, vč. tvarohů	16,2	2 380,22	Sýry celkem, vč. tvarohů	17,0	2 540,59
Mléčné konzervy	4,7	734,15	Mléčné konzervy	6,3	889,83
Kysané a ostatní mléčné výrobky	34,6	1 837,13	Kysané a ostatní mléčné výrobky	36,1	1 914,64
Vejce	5,8	258,76	Vejce	3,1	137,38
Máslo	3,9	463,30	Máslo	6,7	796,91
Sádlo	2,4	158,26	Sádlo	4,3	280,04
Rostlinné jedlé tuky a oleje	9,7	567,99	Rostlinné jedlé tuky a oleje	15,6	952,88
Cukr	24,3	453,96	Cukr	40,5	758,55
Kakaové výrobky, nečokoládové cukrovinky, med	5,1	702,12	Kakaové výrobky, nečokoládové cukrovinky, med	8,6	1 197,23
Brambory konzumní	52,9	708,96	Brambory konzumní	53,4	715,42
Luštěniny	1,6	60,85	Luštěniny	2,2	90,88
Mouka, kroupy, ovesné vločky	23,5	205,68	Mouka, kroupy, ovesné vločky	25,2	232,32
Rýže	1,0	33,03	Rýže	0,5	16,51
Chléb	46,4	850,99	Chléb	42,7	783,60
Pečivo celkem	32,9	1 864,62	Pečivo celkem	41,7	2 520,80
Těstoviny	5,8	175,59	Těstoviny	4,9	146,32
Zelenina čerstvá celkem	56,5	2 181,38	Zelenina čerstvá celkem	64,0	2 307,20
Zeleninové výrobky	26,6	1 263,89	Zeleninové výrobky	31,3	1 587,89
Ovoce čerstvé mírného pásma	34,5	1 950,33	Ovoce čerstvé mírného pásma	21,7	1 330,06
Ovoce jižní	35,1	1 265,51	Ovoce jižní	42,7	1 399,61
Ovocné výrobky	17,5	1 394,26	Ovocné výrobky	22,6	1 632,79
Ořechy ve skořápce	0,1	8,73	Ořechy ve skořápce	0,1	8,73
Droždí	0,3	24,21	Droždí	0,7	59,99
Pivo (káva)	73,0	1 441,00	Pivo (káva)	73,0	1 441,00
Náklady celkem na osobu a rok (Kč)	23 929,49		Náklady celkem na osobu a rok (Kč)	26 978,13	
Náklady celkem na osobu a měsíc (Kč)	1 994,12		Náklady celkem na osobu a měsíc (Kč)	2 248,18	

Typy domácností:

- jednočlenná domácnost pracujících,
- dvoučlenná rodinná bezdětná domácnost s alespoň jednou pracující osobou,
- tříčlenná rodinná domácnost s alespoň jednou pracující osobou a s jedním dítětem ve věku do 6 let,
- tříčlenná rodinná domácnost s alespoň jednou pracující osobou a s jedním dítětem ve věku od 6 do 15 let,
- tříčlenná rodinná domácnost s alespoň jednou pracující osobou a s jedním dítětem ve věku od 15 do maximálně 26 let,
- čtyřčlenná rodinná domácnost s alespoň jednou pracující osobou a dvěma dětmi ve věku do 6 let,
- čtyřčlenná rodinná domácnost s alespoň jednou pracující osobou a dvěma dětmi ve věku od 6 do 15 let,
- čtyřčlenná rodinná domácnost s alespoň jednou pracující osobou a dvěma dětmi ve věku od 15 do 26 let,
- pětičlenná rodinná domácnost s alespoň jednou pracující osobou a se třemi dětmi bez rozlišení věku (dolní tercil z důvodu malé četnosti)

Konstrukce životního a existenčního minima

Minimalizační rozbory

1. „komoditní“ redukce vydání ohrožujících zdraví, nákladných investic, vydání na luxusní výrobky a služby a další zbytná vydání
2. aproximace vydání u hlavních typů osob, tj. dospělých a dětí žijících v různých domácnostech při aplikaci množstevní redukce
3. korekce předchozích etap směřující k posílení paritní úrovně minimálních vydání v souvislosti s postavením posuzovaných osob v domácnosti a převedení do soustavy životního a existenčního minima

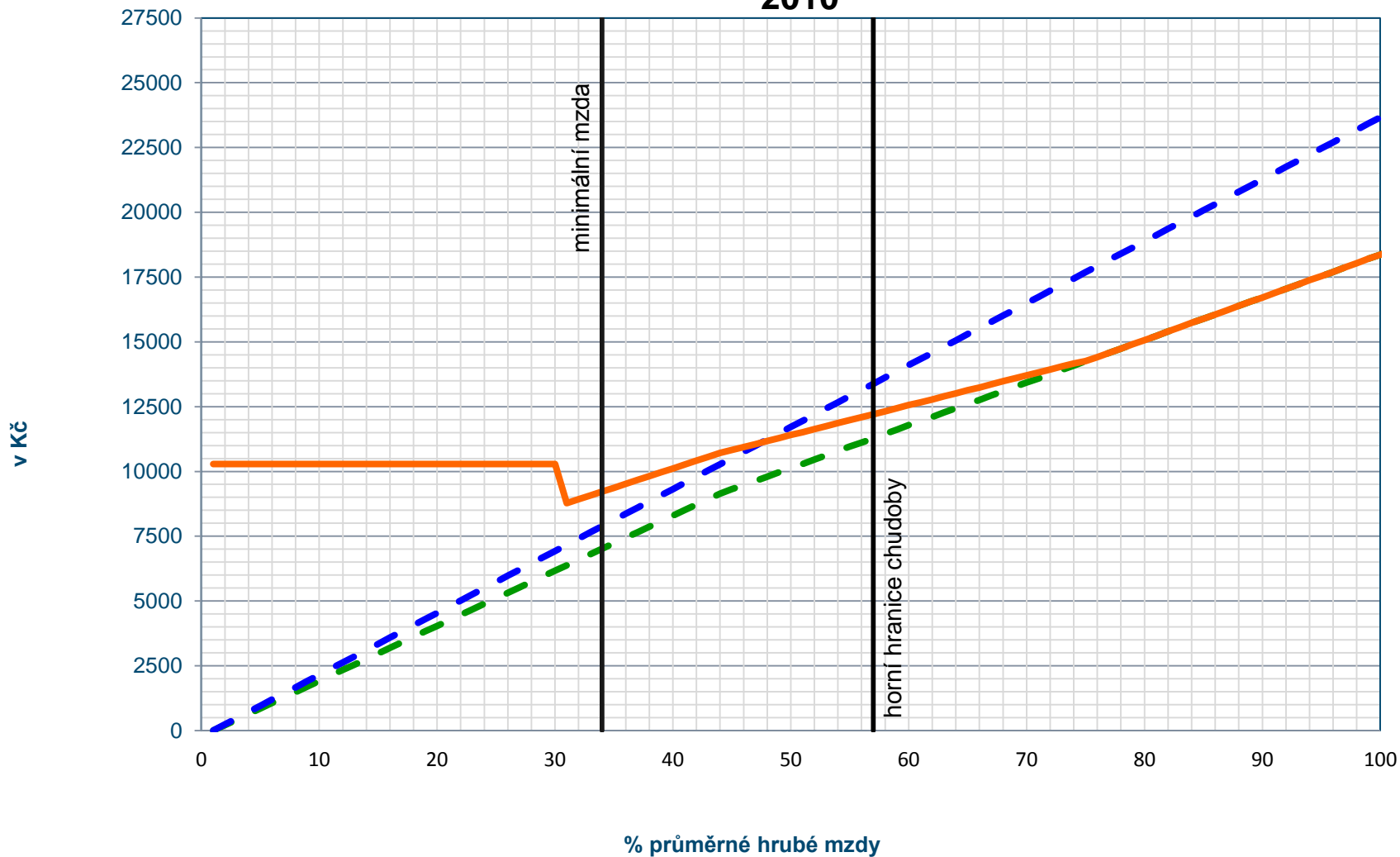
Hodnoty životního minima jednotlivce a minimální mzdy v letech 2000 až 2018

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Minimální mzda	4500	5000	5700	6200	6700	7185	7955	8000	-	-
Životní minimum	1580	1780	-	-	-	1940	2020	3126	-	-

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Minimální mzda	-	-	-	8500	-	9200	9900	11000	12200
Životní minimum	-	-	3410	-	-	-	-	-	-

- **Rok 2019?**

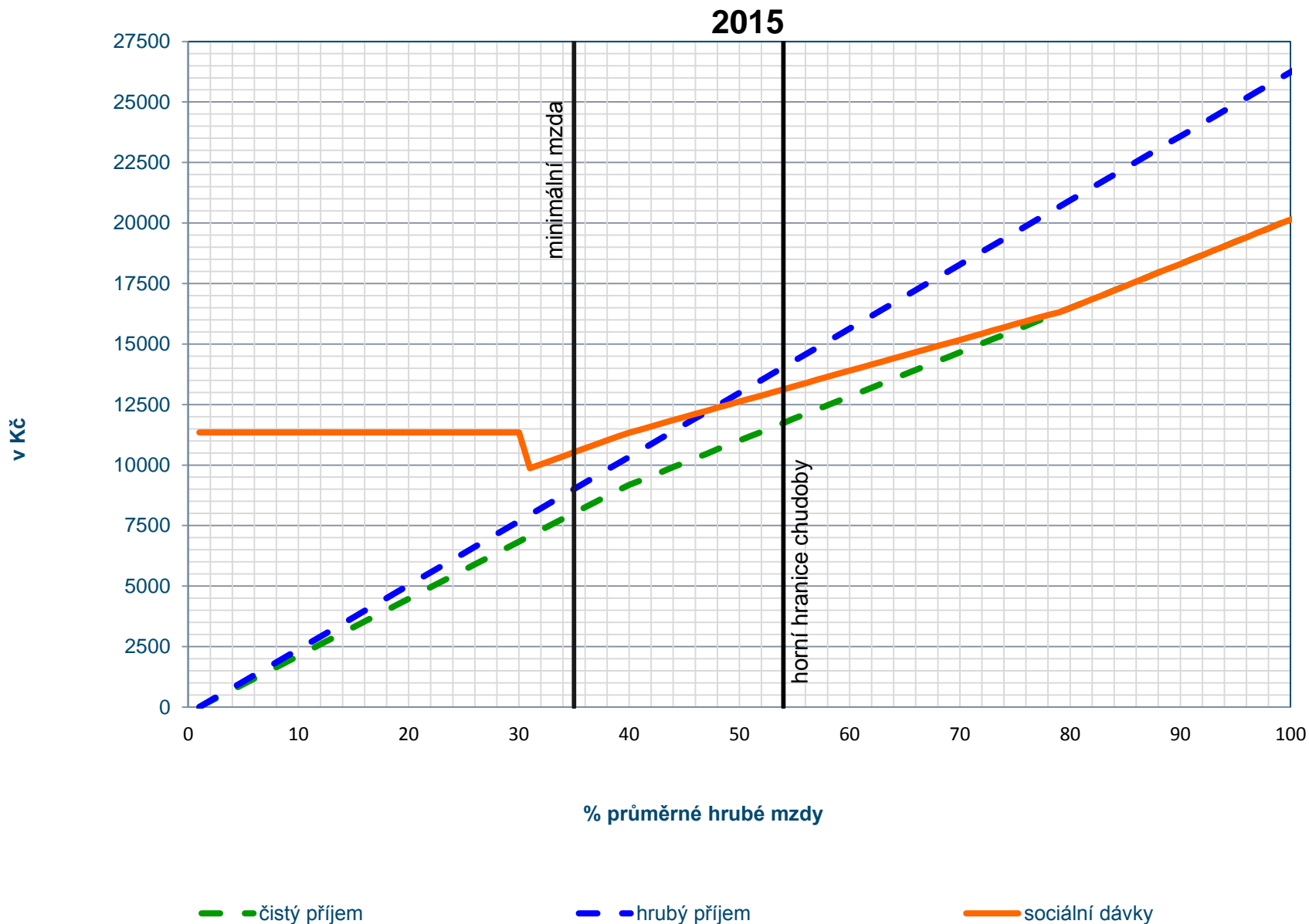
2010

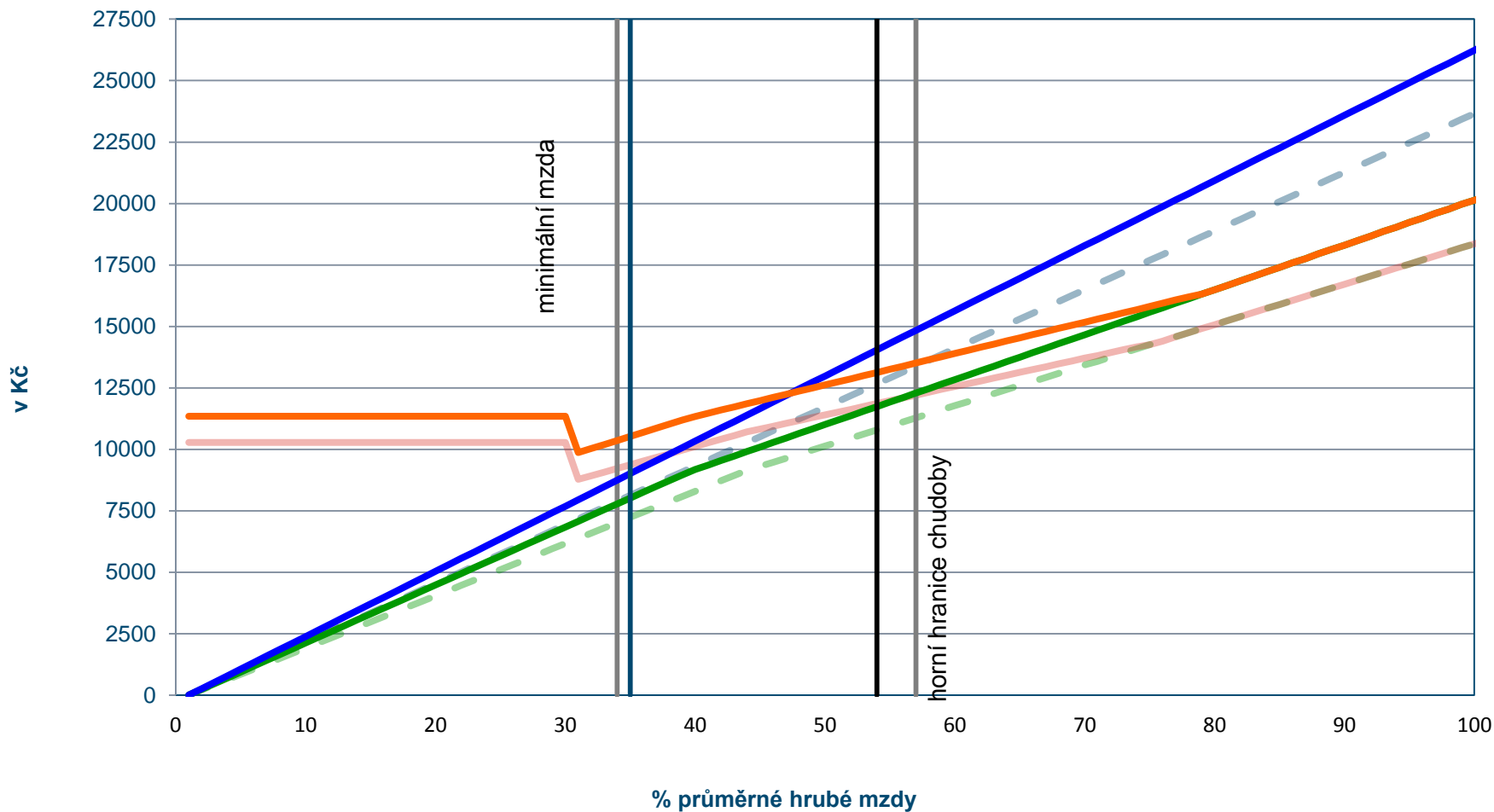
— čistý příjem

— hrubý příjem

— sociální dávky

Rozdíl let 2010 a 2015

— čistý příjem 2010

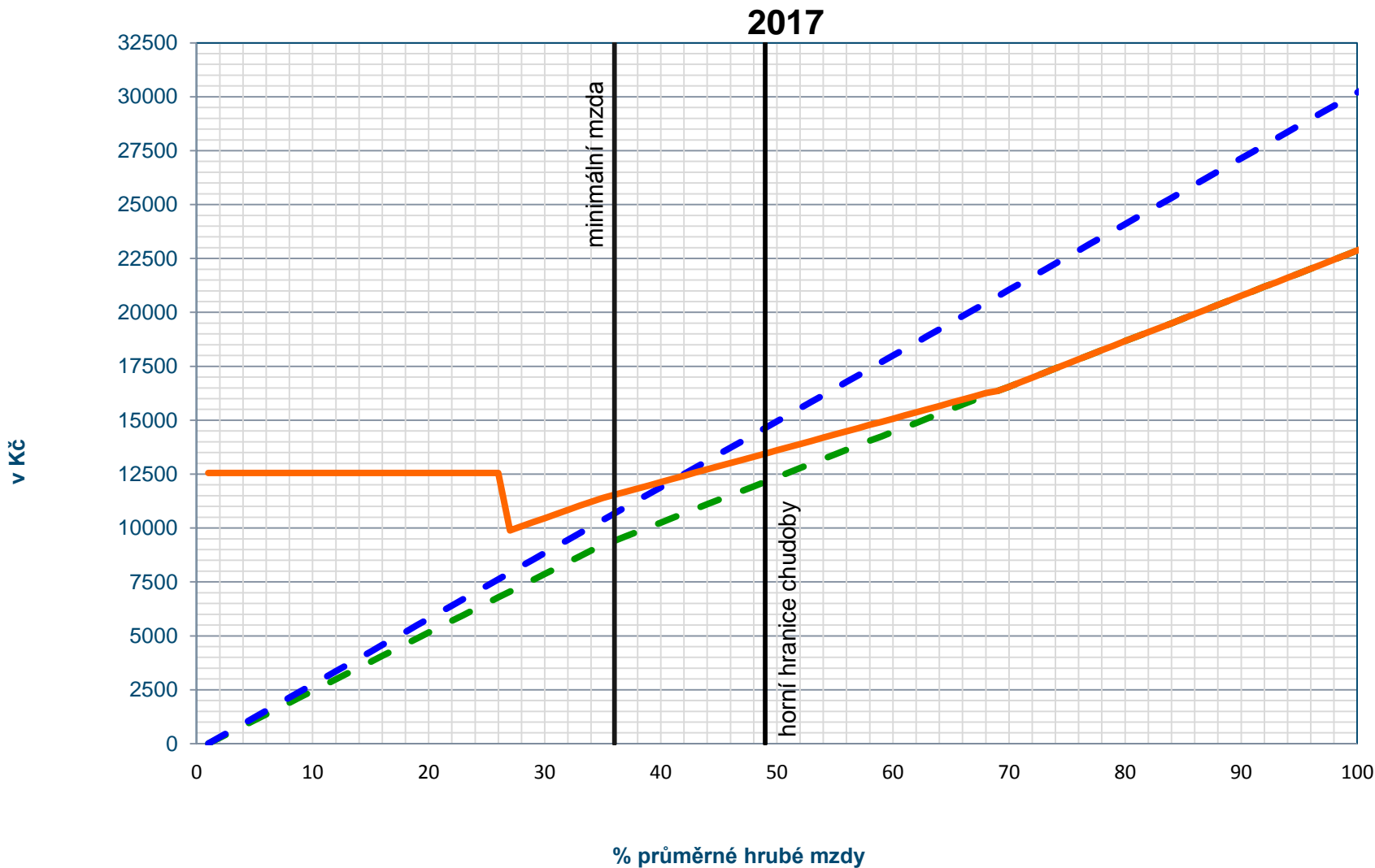
— hrubý příjem 2010

— sociální dávky 2010

— čistý příjem 2015

— hrubý příjem 2015

— sociální dávky 2015

— čistý příjem

— hrubý příjem

— sociální dávky

Děkuji za pozornost ...